

LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA

9. KONGRESS

2021.gada 3.decembrī

Rezolūcija

Par LBAS prasībām Valdībai un Saeimai

Jau vairāk nekā divdesmit piecus gadus ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS), darba devēju organizāciju un valdības kopīgām pūlēm Latvijā ir izveidota kvalitatīva sociālā dialoga sistēma nozaru, starpnozaru un nacionālā līmenī. Sociālais dialogs dod reālu iespēju prasmīgi līdzsvarot darbinieku, darba devēju un valsts puses intereses un sociālos mērķus, veidojot sabiedrības labklājības ilgtspējīgu izaugsmi un starptautiski konkurētspējīgu tautsaimniecību.

Sociālā dialoga nozīme ārkārtējos apstākļos tikai pieaug. Tas nodrošina plašākai sabiedrībai pieņemamus un ievērojami veiksmīgākus krīzes pārvarēšanas ceļus. Sociālo partneru pilnvērtīga iesaiste uzlabo politikas kvalitāti un dod pievienoto vērtību, nodrošina atbalstu nepieciešamajiem risinājumiem. To apliecina Atjaunošanas un noturības mehānisma fonda līdzekļu izlietojuma piedāvājuma korekcija, kuru sociālie partneri panāca sasaucot NTSP sēdes un darot zināmus savus priekšlikumus gan valdībai, gan Eiropas Komisijai. Rezultātā vairāki būtiski LBAS un LDDK priekšlikumi tika sadzirdēti un tiks īstenoti. LBAS sadarbība ar Eiropas Komisiju ir īpaši nozīmīga Eiropas Semestra procesa ietvarā, izstrādājot ES rekomendācijas Latvijai nodarbinātības, pētniecības, inovāciju, enerģētikas, izglītības, veselības aprūpes un nevienlīdzības mazināšanas jomā.

Sociālo dialogu nevar aizvietot ar Ministru Kabineta, Stratēģiskās Vadības grupas, Operatīvās Vadības grupas sēdēm vai Saeimas komisiju sanāsmēm, jo diskusijās un lēmuma izstrādē svarīga ir līdzvērtīga pārstāvniecība arodbiedrībām, darba devējiem un valdībai. Tāpēc sevišķi nozīmīgs ir regulārs NTSP un tās apakšpadomju darbs, it īpaši darba samaksas, nodarbinātības, nodokļu politikas, darba tiesību un citās valstī svarīgās jomās. LBAS ar rīcības noteiktību un mērķtiecību vairākkārt ir panākušas trīspusējā dialoga atjaunošanu arī ārkārtējā situācijā, aktualizējot darbiniekiem nozīmīgus jautājumus dialogā ar valdību un ministrijām.

Viena no sociālā dialoga izpausmēm ir divpusējais dialogs, uzņēmumu un iestāžu koplīgumu un nozaru ģenerālvienošanās slēgšana. Kopīgā darbā esam paplašinājuši koplīgumu valsts atbalsta programmu: ēdināšanai darba vietā esošo summu var izmantot arī veselības aprūpes izdevumu segšanai bez papildus nodokļu uzlikšanas. Finanšu ministrija un VID atzīst: tur, kur ir arodbiedrības un koplīgumi praktiski nav, ēnu ekonomika un godprātīga uzņēmējdarbība noteikti ir jāatbalsta. Jo koplīgumi nozīmē augstāku darba ražīgumu, lojālāku darbinieku, augstākas algas un sociālās garantijas, lielākus nodokļu maksājumus valstij, pašvaldībai un sociālajam budžetam.

LBAS 9. Kongresa delegāti aicina Valdību un Saeimu:

1. regulāri un pēc vajadzības, tostarp, ārkārtējās situācijas laikā, sasaukt NTSP un tās apakšpadomju sēdes atbilstoši spēkā esošajiem nolikumiem, ietverot, nodrošinot iespējas sēžu norisei attālinātā formātā un hibridformātā;
2. nodrošināt savlaicīgu un jēgpilnu LBAS iesaisti Eiropas Semestra procesā un Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna realizācijā, atlīdzības un darba tiesiskā regulējuma pilnveidošanā publiskajā un privātajā sektorā;
3. priekšlikumus darba tiesību izmaiņām veikt tikai ar sociālo partneru līdzdalību un nepieļaut esošo darba tiesību standartu un sociālo garantiju līmeņa pazemināšanu;
4. atbalstīt koplīgumu, jo īpaši ģenerālvienošanās pārrunas privātajā un publiskajā sektorā, NTSP izskatot un pieņemot atbalsta programmu pārrunu veicināšanai, kas paredz:
 - a. kopīgi ar sociāliem partneriem, turpināt paplašināt sociālo partneru koplīgumu, jo īpaši ģenerālvienošanās pārrunu autonomiju darba tiesību aktos;
 - b. priekšrocības publisko iepirkumu līgumos uzņēmumiem, kuriem ir noslēgts koplīgums;
 - c. mazināt nodokļu slogu noteiktas summas apmērā koplīgumos noteiktajiem labumiem saistībā ar transporta izdevumiem no/uz darbu, profesionālo un augstāko izglītību, darbinieku izmitināšanu dienesta mītnēs un attiecināt minētos atvieglojumus uz sociāli atbildīgiem darba devējiem, proti, darba devējiem, kuri atbilst noteiktiem kritērijiem darba tiesību ievērošanā un nodokļu nomaksā;
 - d. atbalsta instrumentus sociālo partneru kapacitātes stiprināšanai;
5. sadarbībā ar sociālajiem partneriem veidot politiku un tiesisko regulējumu jauno nodarbinātības formu sakārtošanai un kontroles mehānismu ieviešanai, nodokļu sloga līdzsvarošanai dažādām nodarbinātības formām un tā mazināšanai darbaspēkam, kā arī prasmju atbilstībai darba tirgus prasībām;
6. veicināt algu līmeņa palielināšanu, tuvinot to ES vidējam algu līmenim un sasaistot to ar patēriņa cenu līmeni, virzīt vienlīdzīgu un caurspīdīgu atalgojumu un mazinot darba samaksas atšķirības, jo sevišķi dzimumu līdztiesības jomā;
7. nodrošināt darba, ekonomiskās un sociālās politikas pēctecību neatkarīgi no politiskās vadības maiņas;
8. **veikt grozījumus Latvijas Republikas Streiku likumā un citos normatīvajos aktos, lai atvieglotu streika organizēšanas procedūru.**